

Historieglimt 145

Kongsberg maritime på Lade

Kongsberg Maritime har vært på Lade i 40 år, men vil 1. november 2016 flytte til Grilstad Marina. Der vil det stå ledig for dem et kontor- og industibygge på 9000 kvadratmeter. Det har vært stor konkurranse om å få firmaet som leietaker. Det var ti tilbydere. Grilstad Marina vant den store kontrakten. Kontrakten varer frem til 2031 med opsjon på forlengelse. Kongsberg har et datterselskap, Kongsberg Seatex, som holder til i Pirsenteret. Det skal ikke følge med på flyttingen fordi det er avhengig av å være i havneområdet. Seatex utvikler, produserer og selger maritim elektronikk til verdensmarkedet. De leverer instrumenterings- og posisjoneringssystemer til olje- og gassmarkedet, offshore og andre profesjonelle maritime markeder. Siden 1970-årene har Kongsberg Maritime holdt til i Autronicbygget ved Haakon VII's gate. Bygget tilfredsstillende ikke lenger virksomheten. Dessuten er det stor omstrukturering av områdene på Lade. Virksomheten på Lade er et skudd på en eldgammel industriell virksomhet i Norge.

Tradisjonene bak virksomheten går faktisk tilbake til en av den eldste industrier i landet vårt. Kongsberg hadde sitt sølvverk allerede i 1624. Der trengtes høyt kvalifiserte arbeidere både ved utvinning og behandling av sølvet som kongen hadde stor interesse av. Landets første opparbeidede vei ble bygd fra Kongsberg mot Christiania. Kongsberg fikk landets første tekniske høyskole, Bergakademiet, som fungerte fra 1757 til 1814. Da vi fikk vår frihet i 1814, ble det behov for forsvarsteknologi. Det er litt merkelig at Norge hadde fred fra 1814 til 1940, men likevel utviklet landet en av verdens fremste fabrikker for våpenproduksjon. I lange perioder har fabrikken vært verdensledende i utviklingen av våpenteknologi og nye våpensystemer.

En av Eidsvoldmennene, Poul Steenstrup, grunnla den 30. mars 1814 Kongsberg Vaabenfabrik. Det var en begrenset virksomhet frem til gjennombruddet med et nytt gevær, Krag-Jørgensen-geværet med sin revolusjonerende mekanisme. Det ble valgt til standard gevær i den amerikanske hæren i 1892. Det var blitt dansk armegevær i 1889 og ble norsk armegevær i 1894. Helt frem til 1918 var dette geværet hovedproduktet i fabrikken. Fra 1900 gjennomgikk den stadige forbedringer. I 1921 tok man fatt på å produsere for det sivile marked. Det ble særlig laget verktøy, sykler og harpuner til hvalfangst. Som alle virksomheter med fremgang har Kongsberg utviklet seg gjennom perioder med ulik vektlegging. Under krigen tok okkupantene fabrikken og drev den til sine formål. Et avbrudd kom i 1944 med sabotasje som norske arbeidere hadde en del i.

Fra 1945 til 1960 var Kongsberg et lokomotiv i norsk næringsliv. Fra 1960 til 1987 kom en rekke innovative gjennombrudd. På 1970-tallet ble oljeteknologien utviklet. Fra 1987 til 1993 ble virksomheten fornyet og delt i

divisjoner. Fra 1993 til 2014 fikk Kongsberggruppen en internasjonal vekst til et globalt og verdensledende konsern. Konsernet presenterer seg selv slik: «Kongsberggruppen er et internasjonalt kunnskapsbasert teknologikonsern som leverer høyteknologiske systemer og løsninger til kunder innen offshore, olje- og gassindustrien, handelsflåten, forsvar og romfart.» I 2011 var driftsinntektene på 15.1 milliarder og tallet på ansatte 6681. I 2013 var inntektene på 16.323 milliarder og 7493 ansatte i mer enn 25 land. Hovedkontoret ligger fortsatt på Kongsberg. De fire forretningsområdene er 1. Kongsberg Maritime, 2. Kongsberg Defence Systems, 3. Kongsberg Protech Systems og 4. Kongsberg Oil & Gas Technologies. 1. leverer løsninger særlig til handelsflåten. 2. produserer forsvars- og romfartsrelaterte systemer. 3. leverer «Remote Weapon Stations» og 4. optimaliserer olje- og gassaktivitetene. Det er ikke forbausende at bedriften er på tå hev for industrispionasje og at sikkerhetssystemene er på topp.

På denne bakgrunnen er det lett å plassere virksomheten på Lade i hele Kongsbergssystemet. Mange på Lade vil nok savne bedriften når den flytter fra stedet der den har hatt tilhold i 40 år. Den flotte store K i rødt under en kongekrone er en logo man merker seg og den vil bli savnet. I 2014 feiret Kongsberggruppen sitt 200 års jubileum. Det kan feires i fremgangens tegn. I året 2014 ser det ut som inntektene på alle de fire virksomhetsområdene vil overstige de foregående års resultater ifølge bedriftens egne hjemmesider. Mottatte ordrer i forbindelse med F-35 Joint Strike Fighter beløper seg alene til 460 millioner.